

Лулу С. С.

<https://orcid.org/0009-0002-4864-9565>

Міжнародний університет

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ПРИТЯГНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ДО МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Стаття присвячена дослідженню правового регулювання порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності. Визначено, що правове регулювання порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності здійснюється положеннями різних нормативно-правових актів у залежності від виду матеріальної відповідальності.

Встановлено, що правове регулювання загальної матеріальної відповідальності державних службовців, зокрема в частині визначення підстав і умов, випадків застосування повної та обмеженої відповідальності та визначення розміру шкоди, здійснюється положеннями законодавства про працю, а реалізація – у порядку, встановленому законодавством про державну службу.

Спеціальна матеріальна відповідальність державних службовців регулюється положеннями Закону України «Про державну службу». Порядок притягнення державних службовців до спеціальної матеріальної відповідальності встановлюється положеннями різних нормативно-правових актів у залежності від способу її реалізації – досудового чи судового. З'ясовано, що положеннями Закону України «Про державну службу» встановлюється виключно досудовий порядок притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності.

Судовий порядок притягнення державних службовців до спеціальної матеріальної відповідальності регулюється законодавством про адміністративне судочинство. З'ясовано, що певний час судова практика складалась таким чином, що спори за зверненням суб'єктів владних повноважень із позовом про стягнення збитків/відшкодування шкоди, завданих особою, що перебуває або перебувала на державній службі, вирішувалися за правилами цивільного судочинства. Відповідно до актуальної судової практики такі спори підлягають вирішенню у порядку адміністративного судочинства як такі, що пов'язані з питаннями реалізації правового статусу особи, яка перебуває на посаді публічної служби.

З урахуванням обов'язковості досудового врегулювання встановлено, що судовий порядок притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності застосовується виключно після досудового врегулювання та лише у разі ненадання державним службовцем відповіді на пропозицію про добровільне відшкодування шкоди або відмови від відшкодування шкоди чи невідшкодування шкоди до зазначеного у пропозиції строку. Визначено процесуальні наслідки ігнорування або неналежного дотримання положень щодо досудового порядку притягнення до матеріальної відповідальності.

Ключові слова: матеріальна відповідальність, порядок притягнення до матеріальної відповідальності, державна служба, державний службовець, правове регулювання, законодавство про державну службу, законодавство про працю.

Постановка проблеми. Необхідність належного законодавчого регулювання засад юридичної відповідальності, визначення переліку правопорушень та відповідальність за них має конституційне підґрунтя (п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України [1]), хоча за висновками Конституційного Суду України зазначене конституційне положення

треба розуміти так, що ним безпосередньо не встановлюються види юридичної відповідальності (пп. 1.1 п. 1 резолютивної частини рішення від 30.05.2001 № 7-рп/2001 [2]).

Не виключенням є і матеріальна відповідальність, як один із видів юридичної відповідальності, до якої може бути притягнуто державного

службовця, що обумовлює необхідність належного забезпечення механізму її реалізації, адже саме порядок притягнення службовців до неї визначає такі її показники, як: дієвість та ефективність. Більше того, порядок притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності являє собою процесуально-процедурну підставу цього виду відповідальності, яка нарівні із фактичною та нормативною підставами визначають можливі випадки її настання для конкретного державного службовця. У зв'язку з цим, необхідним та актуальним є здійснення характеристики правового регулювання порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання правового регулювання порядку притягнення державних службовців до різних видів юридичної відповідальності досліджували у своїх працях В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, Л.Р. Біла-Тіунова, А.І. Берlach, Ю.С. Даниленко-Негара, О.О. Єрмак, С.В. Ківалов, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Ю. Коротких, В.Л. Костюк, Р.В. Негара, Д.В. Приймаченко, О.М. Стець, О.П. Хамходера та ін. Проте, правове регулювання порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності, з урахуванням положень чинного Закону України «Про державну службу» та його співвідношення із законодавством про працю, залишаються недослідженими, що ускладнює правозастосовну практику.

Постановка завдання. У зв'язку з вищезазначеним, метою цієї статті є дослідження сучасного стану правового регулювання порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз положень глави 3 розділу VIII «Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державних службовців» Закону України «Про державну службу» [3] свідчить про прагнення законодавця хоча б у загальному вигляді визначити усі три підстави матеріальної відповідальності державних службовців, без чіткого виокремлення положень, безпосередньо присвячених порядку притягнення. Варто наголосити на тому, що норми, присвячені різним аспектам порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності розпорошені у всіх трьох статтях глави 3 розділу VIII Закону України «Про державну службу» [3]. У зв'язку з цим, характеристика правового регулювання порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності сприя-

тиме систематизації таких норм, встановленню взаємозв'язку між ними, а також особливостей їх правозастосування.

Розпочати характеристику правових засад порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності, як видається, необхідно із виокремлення її окремих видів, до яких може бути притягнуто державних службовців. Зазначене обумовлюється тим, що у залежності від виду матеріальної відповідальності відрізнятиметься і правове регулювання порядку притягнення державних службовців до неї.

Слід акцентувати увагу на тому, що у залежності від спрямованості та правового регулювання матеріальну відповідальність державних службовців необхідно поділяти на два види: 1) загальну – визначається положеннями законодавства про працю та передбачає відшкодування шкоди, завданої державним службовцем державному органу, у якому здійснюється проходження служби. Така матеріальна відповідальність може бути повною (застосовується у повному розмірі шкоди, заподіяної з вини державного службовця державному органу) та обмеженою (застосовується у розмірі прямої дійсної шкоди, але не більше свого середнього місячного заробітку); 2) спеціальну – передбачається положеннями законодавства про державну службу та настає у випадку заподіяння матеріальної та моральної шкоди фізичним та юридичним особам незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю державних службовців під час здійснення ними своїх повноважень. Така матеріальна відповідальність може бути повною (застосовується за загальним правилом у повному обсязі шкоди, заподіяної державі внаслідок неналежного виконання ним посадових обов'язків) і частковою (застосовується за наявності відповідних обставин, у зв'язку з якими повне відшкодування державним службовцем шкоди буде необґрунтованим) [4, с. 72]. У відповідності до цього поділу видається доцільним визначити правове регулювання притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності.

Загальна матеріальна відповідальність державних службовців регулюється першочергово положеннями законодавства про працю. Центральне місце серед актів законодавства про працю відведено Кодексу законів про працю України [5], положеннями якого встановлено загальні підстави і умови матеріальної відповідальності працівників (ст. 130), випадки обмеженої та повної матеріальної відповідальності (ст. 132–134), порядок

визначення розміру шкоди та її відшкодування (ст. 135³, ст. 136–137) [5].

Окремі аспекти матеріальної відповідальності також врегульовано й іншими актами законодавства про працю, наприклад, Законом України «Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей» [6], положення якого встановлено розміри збитків, завданих під час виконання операцій із дорогоцінними металами, дорогоцінним камінням та валютними цінностями (ст. 1) та заборгованості у разі неповернення у встановлений термін авансу, виданого в іноземній валюті на службове відрядження або господарські потреби, та в інших випадках нездачі іноземної валюти, одержаної у підзвіт (ст. 2), а також засади та порядок відшкодування зазначених збитків (ст. 3–5) [6].

На перший погляд вбачається, що і порядок притягнення державних службовців до загальної матеріальної відповідальності встановлюється положеннями законодавства про працю. Водночас, з цього приводу необхідно висловити деякі застереження.

Щодо визначення підстав і умов загальної матеріальної відповідальності державних службовців, у тому числі її видів (повної та обмеженої) та визначення розміру шкоди, положеннями законодавства про працю жодних питань не виникає. Єдине, тут необхідно зауважити, що законодавство про працю орієнтоване на правове регулювання «звичайних» трудових відносин, а тому об'єктивно не враховують та, напевно, й не повинні враховувати специфіки відносин державної служби. У зв'язку з цим, положення законодавства про працю, якими визначено порядок притягнення державних службовців до загальної матеріальної відповідальності, потребують спеціалізації до відносин державної служби та законодавства про державну службу. До прикладу, уточнення потребують положення Кодексу законів про працю України [5], що визначають підстави для повної матеріальної відповідальності, при її застосуванні до державних службовців, оскільки за відсутності прямої вказівки на те, що з державними службовцями може бути укладено письмовий договір про повну матеріальну відповідальність, практична реалізація ускладняється.

У свою чергу, положення законодавства про працю, якими визначено порядок загальної матеріальної відповідальності (або згідно

з ст. 136 Кодексу законів про працю України порядок покриття шкоди, заподіяної працівником) до державних службовців не може застосовуватись. У цьому випадку, порядок притягнення державного службовця до матеріальної відповідальності та відшкодування завданої шкоди визначається положеннями ст. 80–82 Закону України «Про державну службу». Наприклад, державний службовець, з яким укладено письмовий договір про повну матеріальну відповідальність, знищив комп'ютерну техніку, надану йому для виконання повноважень, у такому випадку підстави і умови матеріальної відповідальності визначатимуться згідно з законодавством про працю, а реалізація матеріальної відповідальності здійснюватиметься у порядку, встановленому законодавством про державну службу.

Спеціальна матеріальна відповідальність державних службовців регулюється положеннями Закону України «Про державну службу» [3], але, як вже було зазначено, порядок притягнення державних службовців до спеціальної матеріальної відповідальності встановлюється не тільки положеннями законодавства про державну службу.

Зміст положень ст. 82 Закону України «Про державну службу» [3] на перший погляд вказує на встановлення порядку притягнення державних службовців до спеціальної матеріальної відповідальності. Поряд з цим, у науково-практичній літературі зазначається, що ст. 82 Закону України «Про державну службу» уперше визначено основні положення досудового порядку відшкодування шкоди, завданої державним службовцем державному органу [7, с. 515] та врегульовано порядок та визначено строки добровільного відшкодування шкоди, заподіяної державним службовцем [8, с. 636].

У зв'язку з цим, слід констатувати, що положеннями Закону України «Про державну службу» [3] встановлюється виключно досудовий порядок притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності. При цьому, не виключається можливість державного службовця добровільно відшкодувати завдану матеріальну шкоду, внаслідок чого питання притягнення такого державного службовця до матеріальної відповідальності вже не вирішується. У контексті цього слід сказати, що зазначене повністю узгоджується із метою матеріальної відповідальності, яка полягає у відшкодуванні шкоди, заподіяної державним службовцем державі.

Загалом із змісту положень Закону України «Про державну службу» [3], присвячених мате-

ріальній відповідальності державних службовців вбачається пріоритетність добровільного відшкодування заподіяної шкоди. Пояснюється це тим, що державний службовець може завдати шкоди лише «незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю» (ч. 1 ст. 80 Закону України «Про державну службу») або «неналежним виконанням ним посадових обов'язків» (ч. 1 ст. 81 Закону України «Про державну службу»), а зворотна вимога (регрес) поширюється лише на шкоду, умисно заподіяну його протиправними діями або бездіяльністю (ч. 3 ст. 80 Закону України «Про державну службу») [3].

Зазначене обумовлює те, що вирішенню питання притягнення державного службовця до матеріальної відповідальності передують встановлення незаконності рішень, дій чи бездіяльності державного службовця або ж неналежного виконання ним посадових обов'язків. З урахуванням цього у момент внесення державному службовцю письмової пропозиції щодо відшкодування шкоди, факт завдання такої шкоди незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю державного службовця або неналежним виконанням ним посадових обов'язків вже встановлено.

Судовий порядок притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності законодавством про державну службу, зокрема Законом України «Про державну службу» [3], не передбачається. Це повністю узгоджується із предметом правового регулювання законодавства про державну службу в цілому та Закону України «Про державну службу», зокрема. У свою чергу, положеннями ч. 4 ст. 82 Закону України «Про державну службу» встановлено, що у разі ненадання державним службовцем відповіді на пропозицію про добровільне відшкодування шкоди, відмови від відшкодування шкоди чи невідшкодування шкоди до зазначеного у пропозиції строку керівник державної служби може звернутися з позовом про таке відшкодування до суду [3]. Вбачається, що положеннями Закону України «Про державну службу» визначено передумови застосування судового порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності.

При цьому, юрисдикційна належність реалізації судового порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності положеннями Закону України «Про державну службу» прямо не визначається. У зв'язку з цим та враховуючи визначення порядку та підстав відшкодування шкоди положеннями законодавства про працю, зокрема Кодексом законів про працю

України [5], та цивільного законодавства, зокрема Цивільного кодексу України [9], судовий розгляд яких визначається Цивільним процесуальним кодексом України [10], судова практика складалась таким чином, що спори за зверненням суб'єктів владних повноважень із позовом про стягнення збитків/відшкодування шкоди, завданих особою, що перебуває або перебувала на державній службі, вирішувались за правилами цивільного судочинства (постанови Великої Палати Верховного Суду від 10.04.2018 у справі № 533/934/15-ц [11], від 20.06.2018 у справі № 815/5027/15 [12], від 03.10.2018 у справі № 755/2258/17 [13]).

Поряд із цим, Велика Палата Верховного Суду у постанові від 05.12.2018 у справі № 818/1688/16 [14] відступила від висновків, викладених у зазначених постановках, та констатувала, що у випадку зобов'язання особи, яка перебуває на посаді державної/публічної служби, відшкодувати шкоду або збитки, завдані внаслідок виконання нею службових/посадових обов'язків, перед судом обов'язково постає питання не лише встановлення обсягу завданої шкоди/збитків, а й оцінки правомірності дій такої особи [14].

За правовим висновком Великої Палати Верховного Суду у рамках цивільного процесу суд не може досліджувати та встановлювати правомірність дій, рішень чи бездіяльності службовця або посадовця, оскільки така можливість передбачена лише в адміністративному процесі в силу приписів статті 19 КАС України, якою охоплюється питання прийняття на публічну службу, її проходження та звільнення [14]. У відповідності до цього Велика Палата Верховного Суду вважає, що указані спори підлягають вирішенню в порядку адміністративного судочинства як такі, що пов'язані з питаннями реалізації правового статусу особи, яка перебуває на посаді публічної служби, від моменту її прийняття на посаду і до звільнення з публічної служби, зокрема, й питаннями відповідальності за рішення, дії чи бездіяльність на відповідній посаді, що призвели до завдання шкоди/збитків, навіть якщо притягнення її до відповідальності шляхом подання відповідного позову про стягнення такої шкоди/збитків відбувається після її звільнення з державної служби [14].

Додатково в обґрунтування цього висновку Великої Палати Верховного Суду слід зазначити, що визначення розміру відшкодування вимагає врахування усіх обставин, зокрема майнове становище державного службовця, співвідношення розміру заподіяної шкоди до його заробітної

плати, ризик виникнення шкоди, досвід державної служби, надані державному службовцю накази (розпорядження), а також інші обставини, у зв'язку з якими повне відшкодування державним службовцем шкоди буде необґрунтованим (ч. 4 ст. 81 Закону України «Про державну службу» [3]), а також необхідність пропорційного визначення ступеня вини державних службовців у разі спільного заподіяння шкоди (ч. 3 ст. 81 Закону України «Про державну службу» [3]), що може встановлюватися виключно у порядку адміністративного судочинства.

Отже, судовий порядок притягнення державних службовців до спеціальної матеріальної відповідальності передбачається положеннями законодавства про адміністративне судочинство – Кодексом адміністративного судочинства України [15], що визначає порядок розгляду адміністративними судами публічно-правових спорів.

Аналіз положень ст. 82 Закону України «Про державну службу» [3] свідчить, що судовий порядок притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності застосовується виключно після досудового врегулювання та лише у разі ненадання державним службовцем відповіді на пропозицію про добровільне відшкодування шкоди або відмови від відшкодування шкоди чи невідшкодування шкоди до зазначеного у пропозиції строку. Ці умов є обов'язковими та підлягають доказуванню під час звернення до суду з позовною заявою про відшкодування матеріальної шкоди.

У контексті подальшого звернення до судового порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності належне дотримання цих умов та їх відповідна фіксація має визначальне значення, оскільки зумовлює настання відповідних процесуальних наслідків. По-перше, у позовній заяві зазначаються відомості про вжиття заходів досудового врегулювання спору – у випадку, якщо законом встановлений обов'язковий досудовий порядок врегулювання спору (п. 6 ч. 5 ст. 160 Кодексу адміністративного судочинства України [15]). У свою чергу відсутність відомостей про досу-

дове врегулювання спору є підставою для залишення позовної заяви без руху (ч. 1 ст. 169 Кодексу адміністративного судочинства України [15]), а не надання доказів звернення до відповідача для досудового врегулювання спору у випадках, в яких законом визначено обов'язковість досудового врегулювання, або на момент звернення позивача із позовом не спливає визначений законом строк для досудового врегулювання спору є підставою для повернення позовної заяви (п. 4 ч. 4 ст. 169 Кодексу адміністративного судочинства України [15]). По-друге, строк звернення до адміністративного суду – згідно з абз. 1 ч. 4 ст. 122 Кодексу адміністративного судочинства України встановлюється тримісячний строк, який обчислюється з дня вручення позивачу рішення за результатами розгляду його скарги на рішення, дії або бездіяльність суб'єкта владних повноважень [15]. Отже, обов'язковість застосування досудового порядку відшкодування шкоди перевіряється під час звернення до суду.

Висновки. З'ясовано, що правове регулювання порядку притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності здійснюється положеннями різних нормативно-правових актів у залежності від виду матеріальної відповідальності.

Визначено, що правове регулювання загальної матеріальної відповідальності державних службовців в частині визначення підстав і умов матеріальної відповідальності, випадків застосування повної та обмеженої матеріальної відповідальності та визначення розміру шкоди, здійснюється положеннями законодавства про працю, а реалізація – у порядку, встановленому законодавством про державну службу.

Встановлено, що правове регулювання притягнення державних службовців до спеціальної матеріальної відповідальності здійснюється положеннями законодавства про державну службу (в частині досудового порядку притягнення до спеціальної матеріальної відповідальності) та законодавства про адміністративне судочинство (в частині судового порядку притягнення до спеціальної матеріальної відповідальності).

Список літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#top> (дата звернення 15.04.2026).
2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням відкритого акціонерного товариства «Всеукраїнський Акціонерний Банк» щодо офіційного тлумачення положень пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України, частин першої, третьої статті 2, частини першої статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про відповідальність юридичних

осіб) від 30.05.2001 № 7-рп/2001. Дата оновлення: 30.05.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-01#top> (дата звернення 15.04.2026).

3. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Дата оновлення: 12.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення 15.04.2026).

4. Лупу С.С. Види матеріальної відповідальності державних службовців. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2024. Вип. 4. С. 67–73. DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2024.5.13> (дата звернення 15.04.2026).

5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. Дата оновлення: 01.01.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 15.04.2026).

6. Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей: Закон України від 06.06.1995 № 217/95-ВР. Дата оновлення: 06.08.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 15.04.2026).

7. Біла-Тіунова Л.Р. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу». Одеса: Фенікс, 2020. 628 с.

8. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / Ред. кол.: К.О. Ващенко, І.Б. Коліушко, В.П. Тимошук, В.А. Дерезь (відп. ред.). Київ: ФОП Москаленко О.М., 2017. 796 с. URL: https://pravo.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/1513082951commentary-_layout_web.pdf (дата звернення 15.04.2026).

9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. Дата оновлення: 01.02.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 15.04.2026).

10. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. Дата оновлення: 17.07.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення 15.04.2026).

11. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 10.04.2018 у справі № 533/934/15-ц. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73500789> (дата звернення 15.04.2026).

12. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 20.06.2018 у справі № 815/5027/15. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74927357> (дата звернення 15.04.2026).

13. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 03.10.2018 у справі № 755/2258/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76972504> (дата звернення 15.04.2026).

14. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 05.12.2018 у справі № 818/1688/16. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78750846> (дата звернення 15.04.2026).

15. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. Дата оновлення: 01.01.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення 15.04.2026).

Lupu S. S. LEGAL REGULATION OF THE PROCEDURE FOR BRINGING CIVIL SERVANTS TO MATERIAL LIABILITY

The article is devoted to the study of the legal regulation of the procedure for holding civil servants liable. It is determined that the legal regulation of the procedure for holding civil servants liable is carried out by the provisions of various regulatory legal acts depending on the type of liability.

It has been established that the legal regulation of the general material liability of civil servants, in particular in terms of determining the grounds and conditions, cases of application of full and limited liability, and determining the amount of damage, is carried out by the provisions of labor legislation, and its implementation is carried out in accordance with the procedure established by the legislation on civil service.

Special material liability of civil servants is regulated by the provisions of the Law of Ukraine “On Civil Service”. The procedure for holding civil servants to special material liability is established by the provisions of various regulatory legal acts depending on the method of its implementation – pre-trial or judicial. It has been found that the provisions of the Law of Ukraine “On Civil Service” establish exclusively the pre-trial procedure for holding civil servants to material liability.

The judicial procedure for holding civil servants to special material liability is regulated by the legislation on administrative proceedings. It has been found that for some time, judicial practice was such that disputes arising from the application of subjects of public authority with a claim for recovery of damages/compensation for harm caused by a person who is or was in the civil service were resolved according to the rules of civil procedure. In accordance with current judicial practice, such disputes are subject to resolution in the order of administrative proceedings as those related to issues of implementing the legal status of a person who is in a public service position.

Taking into account the mandatory pre-trial settlement, it was established that the judicial procedure for holding civil servants liable is applied exclusively after pre-trial settlement and only in the event of the civil

servant's failure to respond to the proposal for voluntary compensation for damage or refusal to compensate for damage or failure to compensate for damage within the period specified in the proposal. The procedural consequences of ignoring or improper compliance with the provisions on the pre-trial procedure for holding civil servants liable are determined.

Keywords: *civil liability, procedure for holding civil servants liable, civil service, civil servant, legal regulation, civil service legislation, labor legislation.*

Дата першого надходження статті до видання: 24.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 11.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.05.2026